

Fakultetsoppgave i Folkerett, JUS2111, HØST 2014

Praktikumsoppgave

(antatt eksamenstid 4 timer):

NB! Husk maksimal ordgrense på 3000 ord

X var en ustabil stat i en fattig del av verden. X hadde en ikke-valgt regjering, men flere interne folkegrupper og fraksjoner lå i mer eller mindre åpen konflikt både innad i og utenfor regjeringen. X fikk bistand fra rike land, og givne forsøkte kontinuerlig å utforme bistanden slik at den skulle medføre mer fred og stabilitet mellom de ulike gruppene. Dette hadde i liten grad lyktes. At X på prinsipielt grunnlag nektet å bli medlem av FN gjorde ikke situasjonen lettere.

På et tidspunkt fikk majoritetsbefolkningen i X et maktovertak, og benyttet dette til å iverksette organiserte overgrep, inkludert krigsforbrytelser, mot flere av landets minoriteter. Omverdenen reagerte med bekymring, selv om det foreløpig ikke hadde vært militær aktivitet utenfor X' grenser. Den nye situasjonen medførte raskt økte flyktningestrømmer til X' naboland. Tidligere hadde det kommet cirka 5 000 emigranter fra X årlig, men dette hadde nå økt til rundt 10 000 i måneden. Situasjonen i X så også ut til å medføre politisk ustabilitet i regionen. Den relativt fredelige staten Z var det første målet for de fleste av flyktningene. Dette la betydelig press på Zs mottaksapparat, og mange i Z var misfornøyd med at X ikke holdt orden i eget hus. Innad i Z var det snakk om å levere våpen og penger til minoritetene i X, slik at disse kunne beskytte seg mot overgrep. Xs nære allierte Y hadde på sin side økt leveransene av våpen til X' regjering, og erklærte at Y ville støtte X militært dersom Z forsøkte å blande seg inn. Ordvekslingen mellom X, Y og Z ble gradvis mer amper.

Utviklingen opprørte verdenssamfunnet. Debatter i verdenspressen og blant viktige politikere førte til at saken ble tatt opp i FNs sikkerhetsråd. Etter mye nøling og uenighet ble det vedtatt en resolusjon etter FN-paktens kapittel VII som ga medlemsstatene adgang til å «use all necessary measures to prevent the massive human rights violations and restore order in X». Samtlige av Sikkerhetsrådets medlemmer, inkludert de fem faste medlemmene, stemte for.

Norge sluttet seg til en internasjonal koalisjon som invaderte X med bakkestyrker og kampfly. Koalisjonen okkuperte raskt den sørlige halvdel av X, men deretter gikk konflikten over i en stillingskrig.

X' regjering var i harnisk over Sikkerhetsrådets resolusjon, og mente at resolusjonen og invasjonen åpenbart var ulovlig. X ønsket å få kjent resolusjonen ugyldig.

1. Var invasjonen lovlig?
2. Hvilke muligheter hadde X for å få kjent resolusjonen ugyldig?

Ys regjering var opprørt over invasjonen av X, og hadde satt Norge på sin liste over erklærte fiender. Norges utenriksminister Marte Kirkerud dro på et offisielt besøk til Y, i håp om å roe gemyttene. Grunnet dårlige flyforbindelser til Y brukte hun et statseid tjenestefly (med tilnavnet "Flyvåpen 1"), med norske flagg på vingene og det norske riksvåpenet på halefinnen. Kirkerud og Norges ambassadør til Y, Hans Tastad, avholdt et møte med Ys president Peder Ås. Under møtet hevdet Tastad at X' hær hadde begått krigsforbrytelser og at X' regjering måtte stå til ansvar for dette. Dette likte Ås svært dårlig. Han erklærte øyeblikkelig at møtet var over. Senere samme dag ble Tastad anholdt på åpen gate av Y'sk politi. Han fikk vite at han var under arrest, anklaget for spionasje. Flyet, som sto på den lokale flyplassen, ble samtidig beslaglagt av Y'ske myndigheter. Y aktet å selge dette for å kompensere for den moralske skaden Tastads fornærmelse hadde påført de Y'ske og X'ske folk. Kirkerud ble fraktet ut av Y i en politibil, og tok fly hjem til Norge fra Z.

Den norske regjeringen var svært misfornøyd med situasjonen. Den viste til at Y hadde ratifisert Wien-konvensjonen om diplomatisk samkvem, og at på grunnlag av denne var arrestasjonen av Tastad ulovlig. Norges regjering erklærte at den aktet å bryte de diplomatiske relasjonene med Y, og å si opp Wien-konvensjonen med virkning mellom Norge og Y. Dette ville blant annet ha den følge at Y's diplomater i Norge ville miste sin diplomatiske immunitet. Y var ikke enig i at Norge på egenhånd kunne avslutte en traktat som var inngått på lovlig måte.

Den norske regjeringen protesterte også mot at flyet ble beslaglagt. Y hevdet at flyet ikke hadde noen diplomatisk

funksjon og derfor ingen immunitet. Y anerkjente at arrestasjonen av Tastad var i strid med Wienkonvensjonen, men viste til at Norge hadde begått folkerettsbrudd ved sin invasjon av X.

3. Kunne Norge si opp Wien-konvensjonen?

4. Var det folkerettsstridig å beslaglegge flyet?

5. Kunne Y påberope seg Norges deltakelse i invasjonen som rettfærdiggjøring av folkerettsbrudd?

Teorioppgave (2 timer):

Gi en oversikt over ulike teknikker for å endre eller supplere innholdet i en traktat gjennom utformingen av traktaten og tolkning, og redegjør for mulige fordeler og ulemper ved disse.